

Nr 3

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av motion om avskaffande av främlingslegionerna.

I en av herr *Werbros* i andra kammaren väckt motion, nr 379, vilken hänvisats till utrikesutskottet, föreslås att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att framställning görs till Förenta Nationernas generalsekreterare om åtgärder för att avskaffa främlingslegionerna.

Beträffande motiveringen till motionärens yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Frågan om s. k. *legosoldater* har vid tre tillfällen behandlats av FN:s säkerhetsråd. Det har i samtliga fall skett på begäran av Kongos (Kinshasa) regering och avsett påstått inträngande av legosoldater från portugisiska Angola. I en resolution den 11 juli 1967 riktade säkerhetsrådet en rekommendation till alla FN:s medlemsstater av följande lydelse:

(Säkerhetsrådet) fördömer varje stat som framhärdar i att tillåta eller tolerera rekrytering av legosoldater eller ställer faciliteter till deras förfogande i syfte att störta medlemsstaternas regeringar.

Resolutionen avser alltså inte alla former av rekrytering av legosoldater, endast sådana som syftar till att störta en medlemsstats regering. Denna inskränkning torde utgöra en indikation om hur långt FN kan förväntas sträcka sig i frågorna om rekrytering till en stats krigsmakt av utländsk personal, vare sig dessa utländska medborgare tjänstgör i speciella främlingsförband eller inplaceras i »nationella» förband.

En första omständighet, som torde ha medverkat till att FN icke behandlat frågan om ett generellt förbud mot vissa speciella främlingsförband, är att det ansetts ogörligt att på ett tillfredsställande sätt avgränsa begreppet »främlingslegion». Som motionären hänvisar till finns i Frankrike och Spanien förband som officiellt kallas främlingslegioner (*Légion Etrangère* resp. *Legión extranjera*). Enligt vad utskottet inhämtat rekrytereras emellertid den spanska legionen numera så gott som enbart med spanska medborgare; inslaget utlänningar torde utgöra endast 3 å 4 %. Beträffande den franska legionen kan erinras om att den numera, sedan de franska besittningarna i Nordafrika och Fjärran Östern förlorats, fått sin numerär beskuren. Efter den misslyckade s. k. generalsrevolten i Alge-

riet 1961 upplöstes legionens fallskärmsjägerregemente; under ett år upphörde all rekrytering till legionen. Huvuddelen av legionen — som totalt torde räkna ungefär 15 000 man — är numera förlagd till södra Frankrike och Korsika.

Även många andra stater än Frankrike rekryterar emellertid utländsk personal till sin krigsmakt, och det torde — som nyss nämnts — vara ogörligt att avgöra om dessa utländska förband skall anses vara »främlingslegioner». Såväl Storbritannien som Indien rekryterar t. ex. gurkha-soldater från Nepal. Denna rekrytering sker i samförstånd med den nepalesiska regeringen. Andra exempel kan anföras: rekrytering av utländska förband vid krig och inbördeskrig (t. ex. den svenska frivilligbrigaden under Finlands vinterkrig och den internationella brigaden under spanska inbördeskriget) samt det helt utländskt rekryterade schweizergardet i Vatikanen.

I den mån som FN skulle försöka förbjuda rekrytering av utländska medborgare till dessa olika former av militära förband, skulle detta vidare säkerligen av ett mycket stort antal medlemsstater anses strida mot artikel 2: 7 i FN:s stadga om förbud mot inblandning i staternas inre angelägenheter. Denna artikel har följande lydelse:

Ingen bestämmelse i denna stadga berättigar Förenta Nationerna att ingripa i frågor, som väsentligen falla inom vederbörande stats egen behörighet, eller kräver, att medlemmarna hänskjuta sådana frågor till lösning enligt denna stadga. Denna grundsats skall dock ej utgöra hinder för vidtagande av tvångsåtgärder jämlikt kapitel VII.

Enligt motionären skulle huvuddelen av de legosoldater som opererat i t. ex. Kongo komma från andra länders främlingslegioner. Stora svårigheter föreligger att avgöra hur stor del av de legosoldater, som under år 1967 opererade i östra Kongo, som tidigare varit knutna till andra länders »främlingslegioner». Den kommitté inom Afrikanska enhetsorganisationen (OUA), som tillsatts för att utreda antalet f. d. främlingslegionärer bland dessa legosoldater, har inte kunnat hålla de förhör med legosoldaterna, vid vilka kommittén hoppades kunna fastställa dessas identitet och bakgrund. De enda uppgifter som föreligger är listor på soldaternas namn och nationalitet. Det torde emellertid kunna antas att blott en minoritet av legosoldaterna är f. d. främlingslegionärer.

Utskottet vill, under återopande av vad som ovan framförts, hänvisa till att det torde vara ogörligt att avgöra vilka från utlandet rekryterade förband som bör karakteriseras som »främlingslegioner». Även om enighet skulle kunna nås om en definition av begreppet främlingslegion, torde FN finna sig förhindrat att ta upp frågan om ett avskaffande av dessa förband, eftersom detta spörsmål får anses vara att hänföra till medlemsstaternas interna angelägenheter och därför, enligt artikel 2: 7 i FN:s stadga, faller utanför världsorganisationens kompetens.

Under hänvisning härtill får utskottet hemställa,
att motionen II:379 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 februari 1968

På utrikesutskottets vägnar:

ARNE GEIJER

Närvarande:

från första kammaren: herrar Arne Geijer (s)*, Lundström (fp), Birger Andersson (s), Georg Pettersson (s), Bengtson (cp), Möller (s), Virgin (h) och Axel Andersson (fp);

från andra kammaren: herrar Skoglund (s)*, Bohman (h), Allard (s)*, fru Eriksson i Stockholm (s)* samt herrar Gustafson i Göteborg (fp)* och Wahlund (cp)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.